

15 mei 2024

CD Ruimtelijke Ordening

22 mei 2024

DRINKWATERVOORZIENING IS VAN NATIONAAL BELANG

Een drinkwaterbedrijf moet nu en in de toekomst de levering van drinkwater aan consumenten en andere afnemers waarborgen. Deze 'leveringsplicht' is in de Drinkwaterwet vastgelegd. Daartegenover staat de zorgplicht van overheden: zij moeten zorgen voor de juiste voorwaarden voor de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening. Bij de uitvoering van hun bevoegdheden geldt de drinkwatervoorziening als een 'dwingende reden van groot openbaar belang'. Ook dit is in de Drinkwaterwet vastgelegd. Het belang van de openbare drinkwatervoorziening voor de volksgezondheid (en voor de economie) ligt hieraan ten grondslag.

Het veiligstellen van de toekomstige drinkwatervoorziening vraagt ook om keuzes in het ruimtelijk beleid, nationaal en regionaal. Daarom is de openbare drinkwatervoorziening in de NOVI opgenomen als nationaal belang. In het verlengde daarvan werd in de 'provinciale startpakketten' benadrukt dat rekening gehouden moet worden met de drinkwaterfunctie bij het maken van ruimtelijke keuzes. Ook in de Contourennotitie Nota Ruimte wordt aandacht besteed aan de beschikbaarheid van voldoende drinkwaterbronnen van goede kwaliteit als belangrijke randvoorwaarde om nu en in de toekomst een duurzame drinkwatervoorziening te kunnen blijven garanderen.

BORGEN VOLDOENDE DRINKWATERBRONNEN

De drinkwaterbedrijven hebben te maken met een toenemende drinkwatervraag door bevolkingsgroei, economische groei, en regionaal stedelijke uitbreiding. Alle tien drinkwaterbedrijven hebben vóór 2030 extra productiecapaciteit nodig, in een aantal gevallen al nu of op zeer korte termijn (RIVM, april 2023).

Het is helemaal niet zeker dat dit tijdig lukt. Integendeel, drinkwaterbedrijven lopen tegen steeds meer juridische en bestuurlijke belemmeringen aan bij de vergunningverlening. Zonder snelle actie van alle betrokken partijen, in het bijzonder provincies en Rijk, ontstaan in steeds meer regio's knelpunten bij het verzekeren van de drinkwatervoorziening en kunnen drinkwaterbedrijven niet aan de tot 2030 stijgende vraag naar drinkwater voldoen. Veel van de beoogde 900.000 nieuwe woningen zijn voorzien in regio's waar knelpunten op korte of langere termijn dreigen. Aan bedrijven moet nu soms al 'nee' worden verkocht.

REGIONALE UITWERKING EN VERANKERING IN NOTA RUIMTE

In de nota 'Water en bodem sturend' staat: "Voor de korte termijn krijgt het drinkwaterbelang daar waar nodig en onder strikte voorwaarde prioriteit, vanwege de leveringsplicht van drinkwaterbedrijven en de zorgplicht van overheden." Dit beleid moet nu concreet worden uitgevoerd.

Vewin en IPO stellen samen met IenW een Actieprogramma beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2023 – 2030 op. Ze brengen de knelpunten helder in kaart, inclusief mogelijke oplossingen en acties. Het is zaak de prioriteit, die Water en bodem sturend toekent aan de drinkwatervoorziening, in daden om te zetten en te komen tot doorbraken. De drinkwatersector vraagt hierbij van het Rijk een actieve invulling van de systeemverantwoordelijkheid voor de drinkwatervoorziening, ook waar het gaat om de regie op de ruimtelijke ordening. Essentieel is dat het veiligstellen van de (toekomstige) drinkwatervoorziening daadwerkelijk als prioriteit tot uitdrukking komt in de programma's NOVEX, Woningbouw en het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG).

Dat vraagt ook nationale keuzes en verankering. In zijn brief van 18 april 2024 aan de Tweede Kamer schrijft de minister dat ruimtelijke voorstellen en ontwikkelingsperspectieven bevestigen dat keuzes van het Rijk noodzakelijk zijn. Zo is de beschikbaarheid van drinkwater bepalend of nationale opgaven in specifieke gebieden kunnen worden gerealiseerd.

Vewin pleit daarom voor het volgende:

- Verzeker bij de regionale uitwerking in NPLG en NOVEX voldoende drinkwaterbeschikbaarheid door:
 - het beschermen van de huidige drinkwaterbronnen en door ervoor te zorgen dat deze volledig kunnen worden benut;
 - het tijdig aanwijzen van nieuwe bronnen voor drinkwater, deze te beschermen en ruimte te geven om deze ook daadwerkelijk te kunnen benutten.
- Veranker het veiligstellen van de openbare drinkwatervoorziening in (het voorontwerp van) de Nota Ruimte

Ook bepleit Vewin:

- Bevorder dat procedures voor nieuwe vergunningen sneller worden doorlopen; daarbij gaat het ook om vergunningen voor alternatieve bronnen;
- Betrek de drinkwaterbedrijven aan de voorkant bij de nadere uitwerking in de provinciale gebiedsplannen. Zoek hierbij waar nodig afstemming over de provinciegrenzen heen;
- Leg de door provincies en drinkwaterbedrijven geïnventariseerde 'Aanvullende Strategische Voorraden' (ASV's) vast en voorzie deze van een passend beschermingsregime; daarbij hoort uitsluiting van mijnbouw.

Meer informatie:

Arjen Frentz
070 349 08 90
frentz@vewin.nl

Mirja Baneke
06 82750461
baneke@vewin.nl

Bezuidenhoutseweg 12 (070) 349 08 50
2594 AV Den Haag info@vewin.nl
Postbus 90611 www.vewin.nl
2509 LP Den Haag